

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Molinæ fundamenta convelluntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

Potest inoper suaderi conclusio aliâ ratione fundamentali. Quidquid ad salutem conducit, est effectus prædestinationis : Sed bonus usus liberi arbitrij, etiam prout est à nobis, conducit ad salutem : Ergo est prædestinationis effectus. ad salutem Minor probatur. Tum quia, ut Major patet Minor probatur. Tum quia, ut Major patet Minor probatur, determinatio voluntatis ad præcedendam mysterijs revelatis, & consensus, quo Deo vocanti & excitanti liberè assentimur, est initium fidei, & justificationis exordium, tum etiam, quia id maxime conducit ad meritum & vitam eternam, quod conducit ad meritum : Sed bonus usus nostræ voluntatis, etiam prout à nobis est, conducit ad meritum : nam ut docet Theologi in tractatu de merito, concilio essentialiter requirita ad meritum, est, quod operatio libera & voluntaria : est autem libertatis voluntarium, quatenus exit à voluntate nostra : Ergo bonus usus liberi arbitrij, etiam prout est à nobis, conducit ad salutem. Item, quod Deus à nobis exigit, ut salvemur, ad salutem conducit : Sed ut salvemur, Deus à nobis exigit alium, & cooperationem liberi arbitrij : ut enarrat Augustinus sermone 15. *Qui fecit te factu, non te justificat sine te.* Et Bernardus libro de gratia & libero arbitrio : *Tolle liberum arbitrium, non erit quod salvetur, & tolle gratiam, non erit quod salvetur.* Oportet hoc sine duobus effici non potest, scilicet à quo fit, altero in quo fit &c. Ergo bonus usus, & cooperatio liberi arbitrij, etiam prout est à nobis, conducit ad salutem.

Hanc rationem tangit S. Thomas ad Rom. 9. lectione 3. his verbis : *Manifestum est quod omne Dei beneficium, quod homini confert ad salutem, est divine prædestinationis effectus : divinum autem beneficium non solum se extendit ad infusionem gratiæ, quâ homo justificatur, sed etiam ad gratiæ usum : sicut enim in rebus naturalibus non solum causat quæ formantur in rebus, sed etiam ipsos motus & operationes format, ad quod Deus est principium omnium motus, cuius operatione cessante à movendo, ex formis nullus motus vel operatio sequitur.*

§. II.

Molina fundamenta convelluntur.

¶ X dictis §. precedenti facile convelli possunt duo præcipua Molinae fundamenta initio articuli proposita. Ad primum enim, nego Majorem : quod scilicet gratia & liberum arbitrium ad actus supernaturales partialiter concurrant, & se habeant sicut duo homines, vel equam eandem cibam, vel curram trahentes. Virtus enim adæquata proxima, & causa, cuius est virtus non dicuntur causa partialis : gratia autem & liberum arbitrium sic comparantur, quod illa est adæquata virtus proxima, & liberum arbitrium ratione sui gaudet tantum virtute remoti & radicali : Ergo non concurrunt partialiter. Unde D. Thomas 3. contra Gent. cap. 70. *non sic idem effectus causatur a naturali, & divine virtuti attribuitur, quasi partim à Deo, & partim à naturali operante, sed totus attribuitur instrumento, & principali operanti etiam totus.* Et opusculo 1. capite. 23. expresse negat Deum concurrere cum creatura ad operandum eo modo, quo duo homines, vel equi concurrunt ad tractionem ejusdem navis, vel curius. Idem tradit D. Augustinus varijs in locis, quæ suse expeditur tract. præcedenti dis. 5. art. 1. 1.

A 2. §. 2. in quibus docet, nō ita tribui Deo operationes nostras, ut pars debeat tribui Deo, & pars nobis, sed totum Deo ; quia ut dicebat Cyprianus : *In nullo gloriamus est, cum nostrum nihil sit, idque probat ex illis verbis Apostoli, Non est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei: Non quia (inquit) velle non debemus & currere, sed quia ipse in nobis & velle operatur & currere.* Et addit : *Hoc nobis expedit, & credere, & dicere, ut sit humilis & submissa confessio, ET DETUR TOTUM DEO.* Videtur etiam potest D. Bernardus libro de gratia & libero arbitrio, ubi eandem veritatem elegantè expressit, his verbis : *Quod à sola gratia conceptum est, pariter ab utroque perficitur, ut mixtum non significatum, ut simul, non vicium, per singulos profectus operentur, non partim gratia, partim liberum arbitrium, sed totum singula opere indiviso peragunt, totum quidem hoc & totum illa, sed ut totum in illo, sic totum ex illa.*

Ad secundum fundamentum Molinae, respondeo distinguendo Antecedens. Quod actus supernaturalis sit liber, à gratia non habet, ut à potentia, concedo Antecedens. Ut à virtute potentie, vel ejus applicatione, nego antecedens, & Consequentiam. Ad cuius probationem dico, quod licet gratia auxilians non sit libera ut quod, est tamen libera ut quo, ut potest effluxus quidam à primo libero, & quædam participatio libertatis divinæ. Illa etiam est vitalis ut quo, quia est vis quædam ordinata ad elevandum hominem ad vitam supernaturalem ac divinam participativè. Sicut semen, quamvis non sit animatum nec vivens ut quod, potest tamen dici vivens ut quo, quia est vis quædam instrumentaria, ordinata à natura ad generationem viventis. Nec obstat quod gratia veniat de foris, & à Deo infundatur, quia Deus est primum vivens, & veluti fontale totius vitæ principium : juxta illud Prophetæ 3. *Quoniam apud te est fons vitæ, & id in quo vivimus & movemur & sumus,* ut dicitur Actuum 17. Unde proprie non reputatur tanquam agens extrinsecum, respectu hominis, sed inter causas illius internas computatur, ut eruditè expendit S. Thomas 3. contra Gentes cap. 88. ubi legendus est.

Instabis : Principium liberum ut quo, debet esse indifferens ut quo ad utrumque extremum libertatis : verbi gratiâ ad amorem & odium, vel negationem amoris, & utrumque æqualiter ac indifferenter respicere : Sed gratia auxilians, & movens ad actum amoris verbi gratiâ, non est indifferens ad utrumque extremum libertatis, nec æqualiter & indifferenter respicit amorem & odium, vel negationem amoris, sed determinatè respicit amorem, & cum eo habet indissolubilem nexum ; Ergo non est libera ut quo.

Respondeo distinguendo Majorem. Principium liberum ut quo, per modum potentie, debet esse indifferens ut quo &c. concedo Majorem. Principium liberum ut quo, per modum virtutis, vel applicationis potentie, nego Majorem, & concessa Minori, distinguendum est Consequens, distinctione Majoris. Itaque ut aliquid sit liberum per modum potentie, vel ut alij dicunt, libertate potentiali, debet utrumque contrarietatis, vel contradictionis extremum æqualiter respicere. Ut autem sit liberum per modum virtutis, vel applicationis potentie, seu libertate actuali, & per modum principij actualis ipsius operationis (quæ solum libertate gaudet gratia movetis

movens & auxilians, juxta veriore Thomistarum sententiam) sufficit quod ita applicet voluntatem ad unum extremum, ut in ea relinquat vires & potentiam ad oppositum.

ARTICULUS IV.

An substantia predestinati sit sua predestinationis effectus?

S. I.

Quibusdam pramissis conclusio affirmativa statuitur.

59. VT status difficultatis aperiatur, & cetera ab incertis separentur, supponendum est primo, substantiam predestinati secundum se inspectam intra limites pure nature, non esse predestinationis effectus; quia effectus predestinationis finem ejus respicere debet; substantia autem predestinati in predicta consideratione finem predestinationis non respicit, sed ad quem se habet intra limites & finem nature. Adde, quod effectus predestinationis non est indifferens ad finem reprobationis: Atqui substantia predestinati intra limites pure nature considerata indifferens est, ut predestinetur & reprobetur. Ergo sub hac consideratione effectus predestinationis esse non potest.

60. Supponendum secundum, illam non esse effectum predestinationis proximum, & elicium: Tam quia effectus elicitus predestinationis debet esse supernaturalis ratione sui, sicut actus elicitus a virtute supernaturali non potest non esse ratione sui supernaturalis: substantia autem predestinationi ratione sui supernaturalis non est. Tum etiam, quia est effectus elicitus providentia naturalis: Ergo a supernaturali, qualis est predestinatio, elicitive non potest procedere. Unde solum difficultas est, an imperatve saltem ab illa procedat? quod ut magis declaratur,

61. Supponendum est tertio: dupliciter aliquid esse posse effectum predestinationis imperatum. Primum quoad ordinationem supponentem existentiam rei ordinatae. Secundum, quoad existentiam, ita ut prima rei productio imperetur ex intentione finis predestinati: certum est igitur, substantiam predestinati esse saltem primo modo predestinationis effectum, quia per predestinationem ordinatur ad gloriam, & ad illam transmittitur. Unde dubitatur solum de secundo modo imperij, an scilicet substantia predestinati, etsi ex vi alterius providentia quasi elicitive ad finem naturalem ordinetur, & in re producat, non tamen procedat ab illa independentem a predestinatione, sed ut subordinata illi tanquam imperanti eo modo, quo actus aliarum virtutum ab illis eliciti a charitate procedunt ut imperante illorum productionem. Pro resolutione

Dico, substantiam predestinati esse effectum predestinationis in sensu explicato. Ita communiter docent Thomistae, paucis exceptis, qui existimant substantiam predestinati esse tantum subjectum, quod predestinatur, non vero ipsius predestinationis effectum.

62. Probatum primum ex Augustino epistolae 105. ubi explicans illud Apostoli ad Romanos 8. *Primum electionem propositum Dei maneret. Secundum e-*

A *lectionem* (inquit) *quod eligendus factus ipse, nominavit.* Ergo juxta Augustinum electio ad gloriam causa est substantia eligendorum, & consequenter substantia predestinati est predestinationis effectus: omne enim, quod ab electione intentionis causatur, est in executione effectus predestinationis.

Probatum secundum ex D. Thoma in 1. dicitur 41. quod 1. art. 4. ubi inquit: *Omni causa, cujus operatione interveniente completur effectus predestinationis, dicitur predestinationem juvare, vel per medium causa meritoria, vel persuadendo ad bonum, vel per modum dispositionis, vel etiam naturali operatione, sicut motus calidi, & omnes cause naturales juvant predestinationem, in quantum earum officio perscitur generatio & sustentatio electorum.* Ex quibus verbis hoc argumentum delamitur, Eatenus aliqua causa sine moralis, sive naturalis dicitur predestinationem juvare, quatenus ejus operatione perficitur effectus predestinationis: At motus calidi juvat predestinationem, quatenus illo perficitur electorum generatio: Ergo haec est predestinationis effectus, & consequenter electorum substantia, quae per illam producit.

Tertium probatur ex eodem S. Doctore in 1. dicitur 41. art. 8. ubi in argumento, *sed contra*, probatur predestinationem precibus Sanctorum juvari: ex illo Genesis 25. ubi dicitur, quod Isaac rogavit Dominum pro Rebecca uxore sua, & dedit conceptum Rebecca, ex quo conceptum natus est Jacob: At si substantia Jacob predestinatus non esset predestinationis effectus, argumentum D. Thomae non convinceret: Ergo juxta D. Thomam substantia predestinati est predestinationis effectus. Probatum Minus. Predestinationem precibus Sanctorum juvari, est illius effectus precibus Sanctorum obtineri: Ergo ex eo, quod nativitas Jacob obtenta fuerit precibus Isaac, non colligitur predestinationem Jacob precibus Isaac juvari, nisi ejus nativitas sit predestinationis effectus.

Probatum quarto ratione, quam indicat idem Angelicus Doctor in corpore ejusdem articuli, his verbis: *Ita predestinatur a Deo salus alicujus, ut etiam sub ordine predestinationis cadat, quidquid hominem promovet in salutem, vel orationes proprias, vel quidquid hujusmodi, sine quibus aliquis salutem non consequitur.* At substantia predestinati talis est, ut sine illa predestinatus salutem non consequatur: Ergo cadit sub ordine predestinationis, & consequenter est illius effectus.

Confirmatur, & magis illustratur haec ratio. Quidquid aliquid modo ad predestinationem conducit, si fiat ex intentione gloriae, est effectus predestinationis: At substantia predestinati ad predestinationem conducit, & alias fit ex intentione gloriae: Ergo est predestinationis effectus. Minor quantum ad secundam partem probatur ex infra dicendis: probatur vero quantum ad primam. Nam substantia predestinati est causa efficiens actuum, quibus homo iustificatur, & promovetur gloriae: est etiam causa efficiens ipsius gloriae & visionis beatificae, quam producit mediante intellectu per lumen gloriae electorum: illa enim potest esse motivum per modum objecti, gratiarum actionis, pro creationis & conservationis beneficio: Ergo substantia predestinati ad predestinationem conducit.

Dices, ad hoc ut aliquid sit effectus predestinationis, non sufficere, quod ad illius finem, scilicet gloriam, quocumque modo conducatur, sed